

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 60

ГАЗОВА ИНФРАСТРУКТУРА

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 60

В днешния енергиен свят пазарът за втечен природен газ е най-динамичният доставчик на енергия с висок нарастващ потенциал, свързан с ежегодно нарастващо търсене и нови идентифицирани ресурси. На европейско ниво пазарът за втечен природен газ е подложен на широки вариации, създадени от бързоразвиващия се азиатски пазар и появата на нови производители (Австралия, Русия, САЩ). Въпреки признатото си екологично предимство, европейският пазар на втечен природен газ става по-нестабилен: 2019 г. показва силно подновяване на вноса на втечен природен газ, след няколко години относително ниско търсене. Натискът за опазване на околната среда е по-ефективен за бързото развитие на динамичния пазар на втечен природен газ, който се занимава с нови приложения на втечения природен газ: зареждане с камиони, зареждане на плавателни съдове, използване в малки и средни предприятия.

Европейската и глобалната политика за опазване на околната среда водят до промени в ролята както на природния газ, така и на неконвенционалните газове. Освен това нарастващият акцент се поставя върху разглеждането на въздействието върху околната среда на и върху газовата инфраструктура при стандартизацията.

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 60, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

Съвременното общество е все по-зависимо от енергията и консумира все повече енергия. Природният газ се счита за важен източник на енергия с ниски въглеродни емисии. Безопасната, надеждна, ефикасна, икономична и екологично чиста газова инфраструктура, включително битови, търговски и промишлени газови инсталации, е в интерес на потребителите, промишлеността, операторите на газопреносната мрежа и като цяло за общественото благополучие, следователно тя е в интересите на европейските и националните органи и на заинтересованите страни в СЕН.

Европейската политика и регулиране са въз основа на Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ, включително оперативна съвместимост на европейските газови мрежи, инжектиране на биометан и водород в газови мрежи. Важно постижение в областта на техническата оперативна съвместимост на газовите мрежи е Директива 2014/25/ЕС относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги.

Въпреки че в различни страни съществуват национални закони, специално разработени за безопасността на вътрешните инсталации, при газова инсталация има тенденция потребителят да действа в духа на "да го направи сам" и монтажникът невинаги е добре обучен да разпознава и да прилага само продукти в съответствие с конкретен технически стандарт.

Развитието на общ европейски, съответно международен, газов пазар изисква европейски технически стандарти, за да се премахнат бариерите от националните технически изисквания.

Също така трябва да се има предвид, че европейската стандартизация не е само фактор за хомогенност в рамките на Европа по отношение на изискванията за безопасност и функционалност, но също така позволява на европейските дружества да популяризират техническата си култура и ноу-хау, въз основа на европейски стандарти, които са много добре приети в много други страни извън ЕС.

В сектора на мобилността и транспорта спешно са необходими алтернативни горива, за да се прекъсне прекомерната зависимост на европейския транспорт от нефта. Транспортът в Европа е 94 % зависим от нефта, като 84 % от него се внасят.

Единните европейски и международни стандарти също така са социално необходими, тъй като едни и същи изисквания за ефективност за всички продукти в Европа и в света ще доведат до общо минимално ниво на безопасност в контекста на специфичните газови инсталации. Друг социален аспект е свързан с вандализма, който може да представлява риск за газови вентили, разположени на открито, където всеки може да се намесва и манипулира; във връзка с това от съображения за безопасност е много важно техническото определение на минималните характеристики за устойчивост.

Областта по стандартизация, в която работи БИС/ТК 60 *Газова инфраструктура*, обхваща стандартизация в областта на: анализ, транспортиране, добиване, съхраняване, снабдяване, потребление, измерване разхода на природен газ, инсталации и съоръжения за втечен природен газ и нефт, материали, технически средства, съоръжения и подводни конструкции за нефтената и газовата промишленост; котли и съдове под налягане; газови турбини, както и апаратура и оборудване за промишлени и геофизични изследвания, нефто-газодобиващо оборудване; оборудване за хидрогеоложко и инженерно-геоложко сондиране; нефтена и газова промишленост и др.

Потенциални заинтересовани от стандартизацията в областта на природния газ в България са предприятия и организации от следните групи:

- добив и разпределение;
- снабдяване и търговия;
- органи за оценяване на съответствието;
- крайни потребители;
- научни институти и висши учебни заведения.

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 60 *Газова инфраструктура*:

Потреблението на въглеродороди в Европа надвишава производството с голяма разлика. Голяма част от природния газ се добива извън този географски район и потребителите на технологии, както и производителите са извън Европа. За дейността по стандартизация тези параметри обясняват защо се работи в тясно сътрудничество по Виенското споразумение за публикуване на европейски стандарти (EN ISO или EN).

Международните нефтени и газови компании, които традиционно са големите инвеститори в технологиите, са намалили своите технологични дейности. Националните нефтени и газови компании, предимно разположени извън Европа, изглежда увеличават своите инвестиции. Все по-често интегрираните компании за услуги и доставки вече предоставят на икономиката своите технологии и свързаните с тях експертни нужди. Нарастващата тежест на тези индустрии за доставки и услуги има последици в оборота на европейските нефтени и газови индустрии поради факта, че тези компании са увеличили аутсорсинга като част от предишната си дейност, за да се съсредоточат върху основната си дейност. Оборътът на тези европейски индустрии за доставки и услуги достига 40 милиарда евро, като в него участват 250 000 пряко заети служители. Този оборот достига 25 % от световния.

От друга страна, развитието на шистов газ в Европа може да добави до един милион работни места в икономиката, да направи индустрията по-конкурентоспособна и да намали зависимостта на региона от енергийния внос. Някои проучвания за пръв път дадоха количествена оценка за това колко много би могла да се

възползва европейската икономика от производството на шистов газ. Според данните от IOGP, шистовият газ може да добави общо 1,7 трилиона евро до 3,8 трилиона евро за икономиката между 2020 и 2050 г.

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Като национален орган в областта на природния газ БИС/ТК 60 участва в разработването и въвеждането на европейските стандарти и отмяната на противоречащите национални стандарти в подкрепа на иновативните технологии в областта.

Същевременно, въвеждането на нови технологии и съответно, свързаните с тях стандарти, осигурява по-доброто социално и здравно състояние на работещите в отрасъла, както и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Подпомагане на нефтената и газовата промишленост за намаляване на разходите, повишаване на ефективността на бизнеса (икономически ползи), подобряване на техническата цялост и създаване на обща технологична база. Въвеждането на стандартите е изцяло доброволно, но компаниите оценяват спестяванията в милиони евро чрез наличието на общ набор от съгласувани стандарти.

Подпомагане на европейските регулаторни органи за постигане на техните цели за безопасно проучване и експлоатация на нефт и газ в Европа с необходимостта да се запази тази индустрия и сигурността на енергийните доставки на ЕС.

Подкрепата на националното законодателство се изразява най-вече чрез въвеждане с превод на хармонизирани стандарти за природния газ по директивите на ЕС, транспонирани в националното законодателство.

На този етап стандартизационната дейност на БИС/ТК 60 изцяло се определя от работата по стандартизация на европейските технически комитети. В тази връзка ключова дейност на комитета, освен участие в разработването и приемането на европейски стандарти, е въвеждането им като национални с превод на български език, с което се улеснява тяхното прилагане на национално ниво.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на Техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 60

Главната цел на БИС/ТК 60 *Газова инфраструктура* е да поддържа фонда от национални стандарти за газовия сектор и да задоволява нуждите от стандарти за целия жизнен цикъл - добив, пренос, разпределение, съхранение, съгъстяване, втечняване, регулиране и измерване, инсталиране, добавянето на неконвенционални газове и качество на газа, независимо дали за битови, търговски или промишлени цели, в това число поддържане на актуалността на националните стандарти чрез преразглеждане на съществуващите стандарти и при необходимост актуализиране на тяхното съдържание, вземайки предвид екологичните аспекти и въпросите, свързани със здравето, безопасността и потребностите на индустрията;

БИС/ТК 60 е огледален на следните европейски технически комитети:

CEN/TC 12 *Materials, equipment and offshore structures for petroleum, petrochemical and natural gas industries [Материали, съоръжения, морски конструкции за нефтената, химическата и газовата промишленост]*

CEN/TC 108	<i>Sealing materials and lubricants for gas appliances and gas equipment [Уплътнителни материали и смазочни вещества за газови устройства и оборудване]</i>
CEN/TC 109	<i>Central heating boilers using gaseous fuels [Котли за централно отопление на газови горива]</i>
CEN/TC 234	<i>Gas infrastructure [Газова инфраструктура]</i>
CEN/TC 235	<i>Gas pressure regulators and associated safety devices for use in gas transmission and distribution [Регулатори на налягането на газа и свързаните с тях предпазни устройства за транспортиране и разпределение на газа]</i>
CEN/TC 236	<i>Non industrial manually operated shut-off valves for gas and particular combinations valves-other products [Неиндустриални ръчно регулируеми предпазно-отсекателни вентили за газ и отделни комбинирани вентили и други продукти]</i>
CEN/TC 237	<i>Gas meters [Разходомери за газ]</i>
CEN/TC 238	<i>Test gases, test pressures and categories of appliances [Изпитвателни газове, изпитвателни налягания и категории на газовите уреди]</i>
CEN/TC 282	<i>Installation and equipment for LNG [Инсталация и съоръжения за втечен природен газ]</i>
CEN/TC 326	<i>Natural Gas Vehicles - Fuelling and Operation [Превозни средства на природен газ. Зареждане и експлоатация]</i>
CEN/TC 399	<i>Gas Turbines applications - Safety [Използване на газови турбини. Безопасност]</i>
CEN/SS N21	<i>Gaseous fuels and combustible gas [Газови горива и горивни газове]</i>
CEN/SS S12	<i>Gas analysis" [Анализ на газа]</i>

БИС/ТК 60 е със статут на наблюдател в следните международни технически комитети:

ISO/TC 67	<i>Materials, equipment and offshore structures for petroleum, petrochemical and natural gas industries [Материали, съоръжения, морски конструкции за нефтената, химическата и газовата промишленост]</i>
ISO/TC 158	<i>Analysis of gases [Анализ на газове]</i>
ISO/TC 193	<i>Natural gas [Природен газ]</i>

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане целите на БИС/ТК

За постигане на целите БИС/ТК 60 определя следните приоритети:

- въвеждане с превод на приоритетни европейски и международни стандарти и стандартизационни документи и удовлетворяване на потребностите и интересите на производители, потребители и износители;
- разработване на български стандарти на национално ниво, при необходимост;
- активизиране на участието в работата на технически комитети на европейските и международните организации чрез предоставяне на мнения и коментари по проекти на европейски и международни стандарти и участие на експерти в работата на работните органи на тези организации;
- популяризиране на дейността по стандартизация сред бизнеса в страната;
- навременно изпълнение на работната програма, с точни и реални срокове;

- членовете и експертите на техническия комитет се насърчават да изпълняват своите задължения по даване на становища и гласуване чрез осигурената платформа за членовете на техническите комитети в ИТ инфраструктурата на БИС;

При своята дейност БИС/ТК 60 взаимодейства и с други технически комитети на БИС, като:

- ТК 8 *Газови уреди, газови бутилки и арматура за газови уреди. Битови уреди на твърдо и течено гориво*
- ТК 17 *Черна металургия*
- ТК 24 *Безразрушителен (неразрушаващ) контрол*
- ТК 30 *Заваряване на материалите*
- ТК 67 *Нефтопродукти и смазочни материали*
- ТК 81 *Пластмаси*
- ТК 104 *Поддържане. Съдове и съоръжения под налягане. Промислени тръбопроводи*

4.3 Аспекти на околната среда

Темата за околната среда е все по-важна поради продължаващото изменение на климата и нарастващото осъзнаване, че провалът на действията ще причини необратими щети на околната среда. Това доведе до формулирането на няколко ясни цели в рамките на ЕС по въпросите на околната среда (например нисковъглеродно потребление).

В този аспект основна роля на стандартизацията е да идентифицира в стандартите влиянието на отделните продукти върху околната среда през целия им жизнен цикъл – от проектирането, производството и използването до оползотворяването на отпадъците и да включва такива изисквания, които биха намалили вредното влияние.

Природният газ е основен компонент за чисто, конкурентно и сигурно енергийно бъдеще. Той единодушно е признат за едно от най-екологосъобразните и устойчиви изкопаеми горива с най-ниски емисии на CO₂. Освен това в газовата инфраструктура може да се прилагат възобновяеми енергийни източници като биогаз и водород. И накрая, газът не само е бързо достъпен, но може да се съхранява ефективно и в големи количества.

Газовата инфраструктура, която е най-безопасният начин за транспортиране на енергия, отразява отлично ниво на безопасност.

Екологичните аспекти, свързани с газовата инфраструктура, включват преноса, разпределението, съхранението, компресорните станции, станциите за регулиране на налягането и измерване, монтажа, впръскване на неконвенционални газове, проблеми с качеството на газа и др. В това отношение потенциалните екологични показатели са:

- използвани ресурси
- потребление на енергия
- емисии във въздуха и водата
- отпадъци
- риск за околната среда от злополука или злоупотреба
- миграция на опасни вещества
- въздействие върху почвата
- изменение на климата

Разглеждането на изменението на климата е включено в проектирането и изграждането на нова инфраструктура, като адаптирането на съществуващата инфраструктура се разглежда отделно. Въпросите, свързани с

изменението на климата, следва да се разглеждат като възможност за управление на активите или управление на безопасността.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 60

Въпреки че България е транзитен и разпределителен център на природен газ, заинтересоваността на свързаните с природния газ организации не е достатъчно висока. Необходимо е да има повече членове сред заинтересованите страни, както и по-активно участие на представителите и експертите в дейността на БИС/ТК 60, които да дават мнения, коментари и препоръки по проектите на стандарти и стандартизационни документи.

Голям процент от активно участващите пропускат да гласуват проектите от работната програма и често не изразяват своето становище. Малко са източниците на актуални и меродавни технически данни за България, изисквани в някои от европейските стандарти.